

Síťování základních škol v oblasti čtenářské gramotnosti

V - Ch - D

(Vím - Chci vědět - Dozvěděl jsem se)

Cíl: Žáci se učí vyhledávat informace v odborných textech a encyklopediích. Informace si utřídí a použijí pro tvorbu vlastního zápisu.

POPIS METODY:

Učitel zvolí téma, jemuž se chce věnovat.

1. Před samotnou prací rozdá žákům tabulku V-Ch-D, případně je nechá, aby si ji nakreslili na papír.
2. První krok proběhne formou individuálního brainstormingu – žáci budou zapisovat do prvního sloupce „V = vím“. Instrukce pro žáky zní: *„Zamyslete se nad tématem. Vzpomeňte si, co víte nebo si myslíte, že o něm víte. Pište všechno, co vás napadne, a ne pouze to, čím jste si jisti. Při další práci si případné omyly opravíte. Pracujte samostatně po dobu 5 minut.“* (Je možné nechat žáky pracovat ve skupinách hned od začátku.)
3. Druhý krok může proběhnout formou párového brainstormingu. Učitel vyzve žáky, aby utvořili dvojice a v nich probrali, co zapsali do prvního sloupce. Současně si své poznámky v sloupci „V“ mohou doplnit o to, co jim připadá ze spolužákových poznámek zajímavé.
4. Ve dvojicích, případně individuálně mohou žáci pokračovat zápisem do sloupce „CH = chci vědět“, zde si poznamenají všechny otázky k tématu. V této fázi učitel pokračuje výzvou ke skupinovému brainstormingu. Vyzve žáky, aby se podělili o své poznámky a zapisuje je do tabulky připravené na tabuli (zatím doplňuje jen sloupce „Vím“ a „Chci vědět“). Učitel se dřív, než zapíše návrh žáka, obrátí na ostatní žáky s otázkou, zda souhlasí. Pokud se objeví nějaké pochybnosti, napíše učitel k nabízenému údaji nebo myšlence otazník. Učitel může žáky návodnou otázkou směřovat i k tomu, o čem ví, že bude důležitým podtématem hodiny. V tuto chvíli učitel žákům nesděluje žádné nové informace, neodpovídá na jejich otázky a neopravuje ani jasné omyly žáků!
5. Následně učitel žákům rozdá naučný text k tématu, nechá je pracovat s odbornými publikacemi, pokud je to možné, mohou žáci vyhledávat i na internetu, a vyzve je, aby materiály prostudovali a zapisovali si do třetího sloupce, co nového se dozvěděli. Učitel vysvětlí žákům, že si mají zapisovat ucelené informace, nikoliv pouze hesla – tj. to, co si zapíší, má dávat smysl bez dalšího výkladu. Např. poznámka „klesání kovu ke dnu“ není informace. Informace by zněla: „kov klesá ke dnu, protože jeho

Síťování základních škol v oblasti čtenářské gramotnosti

hustota je větší než hustota vody.“ V této fázi se žáci snaží samostatně odpovědět i na některé z otázek, které si položili před čtením/výkladem.

- Po individuálním zapsání několik žáků doslova přečte, co si zapsali. Učitel se na závěr vrátí k otázkám napsaným na tabuli, vyzve žáky k odpovědím, společně si také ověří, že nic z toho, co je uvedeno ve sloupci „Vím“, nepotřebuje nějakou opravu či upřesnění.

Tabulka V – CH – D (Vím – Chci vědět – Dozvěděl jsem se)

<i>Vím</i>	<i>Chci vědět</i>	<i>Dozvěděl jsem se</i>

Praktické poznámky

Žáci mohou v této lekci sedět v lavici ve dvojicích, ale mohou mít lavice postavené do „U“, do hnízd apod. Výhodnější je takové rozestavení lavic, které umožňuje, aby ve fázích, v nichž se práce odehrává v celé třídě, na sebe žáci viděli a nemuseli si hovořit do zad.

Zaznamenávejte všechny otázky žáků – nenechte žádnou zapadnout.

Je vhodné mít ve třídě prostor, kam se po skončení vyučovací jednotky napíšu, či na lepících nalepí, nezodpovězené otázky. Je možné s nimi dále pracovat např. formou dobrovolných referátů.

Návrh otázek pro zpětnou vazbu

(nezadávejte všechny najednou, vyberte dvě tři)

Která informace tě dnes nejvíce zaujala?

Uvědomil/a sis dnes něco podstatného?

Zůstává něco, čemu by ses rád věnoval/a i dále? Jakou formou?

Co Tě zaujalo na poznacích tvých spolužáků?

Jaká část hodiny byla pro tebe nejprínosnější?

Co ti dnes při práci dělalo největší potíže?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Síťování základních škol v oblasti čtenářské gramotnosti

Co potřebuji, abych mohl/a metodu využít ve výuce?	
Co mi může bránit v tom, abych metodu využil/a ve výuce?	
Čím je metoda přínosná?	
Co dalšího mě napadá?	

“UČITELSKÁ VÝZVA” č. 7 😊

Během následujícího měsíce využijte při výuce práci s tabulkou V-Ch-D. Zkuste to alespoň dvakrát. Příští měsíc proběhne reflexe vašich zkušeností s použitím metody.

Zdroje:

- <http://mistoprozivot.cz/index.php?id=543>